

Geniřletilmiř Özet

Cinsiyete Göre Sosyal Medya Bağımlılığı ve Öğrencilerin Akademik Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Giriş

Son yıllarda özellikle gençler arasında yaygınlaşan internetin aşırı kullanımı bir çok problemi de beraberinde getirmektedir. Her ne kadar literatürdeki genel kanı itibari ile davranışsal bağımlılık olarak değerlendirilen tek alışkanlık kumar bağımlılığı olsa da, internet ve buna bağlı olarak gelişen cep telefonu ve sosyal medya sitelerinin aşırı kullanımı da bazı araştırmacılar tarafından bağımlılık kategorisinde değerlendirilmektedir. Kişilerin yaşamlarını oldukça olumsuz etkileyen bu durum özellikle son yıllarda pek çok farklı araştırma tarafından ele alınmıştır. Bu çalışmanın amacı kişilerin sosyal medya bağımlılıklarının onların akademik performanslarını ne derece etkilediğinin ortaya çıkartılmasıdır. Bu amaçlar kurulan araştırma modelinde sosyal medya bağımlılığını temsil eden iki boyut bulunmaktadır. Bunlardan birisi sahip olunan sosyal ağın büyüklüğü diğeri ise sosyal medya kullanım sıklığıdır. Sosyal ağ büyüklüğü tek soru ile ölçülmüş (favori sosyal medya sitesindeki arkadaş sayınız kaçtır?) ve sosyal medya kullanım sıklığı verileri ise daha önce geliştirilen bir ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması ile elde edilmiştir. Konuyu daha derinden incelemek ve önceki çalışmalarda cinsiyetler arasında sosyal medya kullanım patternlerinde rastlanan farklılıklardan yola çıkılarak çalışmanın hipotezleri kız ve erkek öğrenciler için ayrı ayrı test edilmiştir. Çalışmaya ait 3 ana hipotez ancak cinsiyet ayrımları dikkate alındığında toplamda 5 hipotez bulunmaktadır. Bunlar:

H1a: Kız öğrenciler erkek öğrencilere kıyasla sosyal medyayı daha sıklıkla kullanmaktadır.

H1b: Erkek öğrencilerin sahip olduğu çevrimiçi arkadaş sayısı kız öğrencilere kıyasla daha fazladır.

H2a: Sosyal medya sitelerini kullanım sıklığı öğrencilerin akademik performansını olumsuz olarak etkilemektedir.

H2b: Sahip olunan sosyal ağın büyüklüğü öğrencilerin akademik performansını olumsuz olarak etkilemektedir.

H3: Sosyal medya sitelerini kullanım sıklığı ile sosyal ağın büyüklüğü arasında pozitif bir korelasyon vardır.

Yöntem

Araştırmanın verileri yüz-yüze anket yöntemi ile üniversite öğrencilerinden kolayda örnekleme yoluyla toplanmıştır. Her ne kadar bu yöntem evrenin temsil edilebilirliğini garanti etmese de üniversitedeki olası öğrencilere ulaşabilmek için en uygun yöntem olarak görülmektedir. Çalışmada üniversite öğrencilerine odaklanılmasının sebebi neredeyse hepsinin akıllı telefonunun olması ve sosyal medya sitelerini aktif olarak kullanmalarındadır. Anketler Sakarya Üniversitesi ve Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi'nde öğrenim gören İşletme Fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır. Veri toplama sürecinin sonucunda 711 kullanılabilir anket elde edilmiştir. Elde edilen verilen SPSS paket programında analiz edilerek her bir hipotez için kabul/red durumuna karar verilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Yapılan analizler neticesinde elde edilen sonuçların özeti her bir hipotez için aşağıda sıralanmıştır.

- H1a: Kız öğrenciler erkeklere kıyasla sosyal medyada daha fazla vakit geçirmektedir. Bunun sebebi kadınların genel olarak sosyal medyayı yaşamlarının bir parçası haline getirmiş olmalarından kaynaklanmaktadır. Bayanlar sosyal medyayı boş zaman aracı olarak görmek yerine var olan sosyal ilişkilerini kuvvetlendirmek için kullanmaya daha meyillidirler.
- H1b: Erkek öğrencilerin kızlara kıyasla sosyal medyadaki sosyal ağları daha geniştir. Bunun sebebi erkeklerin sosyal medyayı yeni arkadaşlar edinme platformu olarak algılamalarından kaynaklanmaktadır. Erkeklerin sosyal medya kullanmadaki temel amaçları kadınlardan daha farklı olup, yeni arkadaş edinmek var olan ilişkilerin sürdürülebilirliğinden daha ön plana çıkmaktadır.
- H2a ve H2b: Beklenenin aksine sosyal ağın genişliği ve sosyal medya kullanım sıklığının ne kız ne de erkek öğrencilerin akademik başarısı üzerinde herhangi bir etkisi bulunamamıştır. Bunun muhtemel sebebi teknolojinin hayatın bir parçası haline gelmesi ile hemen hemen herkesin bu tür platformlara üye olmasıdır. Bir diğeri deyişle, gelinen teknoloji çağında akademik olarak başarılı ya da başarısız olmanın ölçütü teknolojinin ne kadar sık kullanıldığından ziyade ne amaçla kullanıldığı ile yakından ilişkilidir.
- H3: Sahip olunan sosyal ağın büyüklüğü ile sosyal medya kullanım sıklığı arasında zayıf ancak anlamlı bir korelasyon bulunmuştur. Bunun anlamı daha fazla sosyal medyayı kullananların daha çok çevrimiçi arkadaşı olduğu veya daha çok çevrimiçi arkadaşla sahip olan kişilerin sosyal medyayı da daha sık kullanmasıdır. Burada kurulan hipotez herhangi bir nedensellik değil karşılıklı ilişki belirtmektedir.